

Recenzije.

»**Slavica non leguntur**«. U broju 5.—6. »Časopisa katolickeho duhovenstva« organa českog bogoslovskeg fakulteta u Pragu i Akademije sv. Tome Akvinskoga osvrće se g. Fr. Pechuška na sadržaj »Bogoslovke Smotre« u prošloj godini. Zahvalni smo našem prijatelju i pretplatniku »B. S.«, što českoj bogoslovskoj javnosti simpatično prikazuje naš list, kad veli:

»Bogoslovka Smotra« dústojne representuje bohoslovnou vědu u Chorvatú. Velmi se podobá našem »Časopisu katol. duhovenstva«; omezuje se na přesně vědecké články a pojednání, jejichž úroveň stojí vzdy na vyši doby« (str. 508).

Ističe u tomu godištu (1930.) naročito radnje Dra fra Guberine i prof. K. Šegvića. Zamjera nam međutim, što se malo ili nikako ne osvrćemo na češku i uopće slavensku bogoslovsku knjigu, nego pratimo u glavnom njemačku literaturu, a ponešto talijansku i francusku. Slavica, veli, non leguntur — a Slavis.

Nema sumnje, da je to jedan manjak u našem časopisu upravo kao i u ostalim stručnim časopisima slavenskim, barem bogoslovskega. Ali gdje leži krivnja? Valja reći: samo na izdavačkim knjižarama i na autorima. Oni bi morali uredništvu dostavljati svoja izdanja na ocjenu i preporuku. Na taj bi način i naša publika bila upozorena na djela, što ih izdaju slavenski bogoslovi. Razlike između pojedinih slavenskih jezika uz malo truda lako se dađu svladati kod čitanja, naročito stručnih djela. Ali i koliko se ne bi za ta djela zanimali čitači, zanimali bi se stručnjaci i pozicali bi za njima.

Na taj bi se način osjetila i neka naša bliža rodbinska zajednica, koja ovako ostaje samo jedna lijepa riječ ili zanos bez stvarne podloge. Ima za provedbu ove misli g. prof. Pechuške dosta poteškoća, ali one nijesu takove, da se u interesu katoličke svijesti i slavenskog bratstva ne bi dale svladati.

Dr. A. Živković.

1. **Linhardt Robert: Das Leben ruft.** 1.—6. Tausend. 8° (VIII + 220 str.), Freiburg i. B. 1929. Herder, M 3.—.

2. **Linhardt Robert: Von Menschen und Dingen der Zeit.** 1.—6. Tausend. 8°, (VIII + 198 str.), Freiburg i. B. 1929. Herder, M. 3.—.

3. **Linhardt Robert: Unsere Ideale** Lebenswichtige Kapitel aus der kath. Ethik. 1.—5. Tausend. 8°, (XII + 350 str.), Freiburg i. B. 1930., Herder, M. 4.60.

1. — Osnovna misao knjige »Das Leben ruft« sadržana je u samom naslovu. Valja ga samo nadopuniti: nach Gott. Veliku riječ Sv. Pavla: »U njemu se mičemo, živimo i jesmo« (Dj. Ap. 17, 28) hoće autor da osvijetli neposrednim zahvatom u život ljudski. U svim svojim fazama taj život naš vapi za Gospodom! A jadni ljudi zatvaraju oči, začepuju uši, bježe od Boga i traže svoje radosti daleko od njega. Linhardt ih zove glasom jasnim i snažnim, da se urazume sebe radi i uvide, kako nigdje nema vrednota trajnog karaktera osim uz tijesno priklanjanje na Boga i vjeru u njega.

Njegova razmatranja obuhvataju u I. dijelu (»Aus dem Kindheitsland«) rano djetinjstvo i probleme odgoja; u II. dijelu (»Beseelung der Arbeit«) kršćansko shvaćanje najglavnijeg životnog zadatka: rada; u III. dijelu (»Erlösung des Leids«) poglede na tragiku života i tužno jadovanje ljudsko u ovoj tužnoj dolini. U IV. dijelu (»Funde der Freude«) upravlja ljudima pogled k izvoru veselja u ovom životu; k ispravnom shvaćanju i postupku čovjeka prema sebi samome i bližnjemu; u V. dijelu (»Christenfreuden«) analizuje ljepote, što ih objava pruža kršćaninu, kad ga upozna s Bogom, s darovima, što ih je On čovjeku dao već ovdje na zemlji, a naročito, što mu ih je pripremio nakon smrti.

Stil — to je čovjek. Linhardt je izvanredno pogodio pravu žicu. I ova i slijedeće knjige — to su stvari, koje se broje k najboljemu, što je u ovom smislu u zadnje vrijeme napisano.

2. — Dok je u prvoj knjizi govor o individualnim potrebama, teškoćama, radostima i bolima čovjekovim, u drugoj je razgovor s ljudima o općim problemima, što ih život svakomu namiče. I jer je duh današnjeg čovječanstva postao odveć zadojen materijalizmom, jer se zauio za ljepotama prirode, tehnike i koječega stvorenoga i sačinjenoga, a odnemario Stvoritelja, zaboravio na Njegovu svemoćnu desnicu u historiji života, Linhardt prolazi sve strane vremenitog i prolaznog ljudskog života, da pokaže: kako samo ono, što je kadro da preživi vremenitost, može potpuno da osvoji, oslobodi, i u pravom smislu usreći čovjeka.

U 4 dijela su razdijeljena njegova razmatranja. Prvi dio (»Vom zeitlosen im Menschen«) oštro naglašava karakter čovjeka kao duševnog bića, kojemu nema smirenja osim u Bogu, po riječi sv. Augustina. Drugi dio (»Menschen der Zeit«) riše jake ljude: pionire poštenja, rada, poštenosti, društvenog napretka. Dolaze do izražaja i oni, koji stoje s protivne strane i ometaju razmah jakih ličnosti. U trećem dijelu (»Lichter der Zeit«) pokazuje autor, kako kršćanstvo, ako je svijesno u pojedincu i u masi, rađa heroje; kako bi ono moralo konačno da triumfira, kad bi ljudi provodili ono, što ih evanđelje naučava. Četvrti dio (»Schatten der Zeit«) u vrlo živim bojama predstavlja plodove onog rada, koji ide za odvajanjem ljudi od Boga i od Crkve. Ne šteti nikoga i ne ispričava nikoga. Slike su doista crne. Ja ipak ne bih rekao, da su pretjerane.

Svuda autor daje i pravi putokaz. Pravo rekavši: on se iz razmatranja već sâm nameće: naše savremeno društvo treba odgajati u pozitivno kršćanskom duhu! Baš na onim poljima, koja su se veoma odalečila od Crkve i njezinog upliva. Ima čitavih klasa, do kojih Crkva gotovo

nikako ne dopire. Stare metode zato valja izmijeniti i prilagoditi ih, bez uštrba dakako po nauku, prilikama i potrebama vremena. Duh evanđelja i Kristovog altruizma valja da prožme sav javni i privatni život. Danas smo mi doduše od toga jako daleko, ali naše nastojanje, ako hoće da ide ispravnim putem, mora da ide samo tim putem.

3. — Treća knjiga ne će toliko da oduševljava i zanosi, koliko ima namjeru da poučava. Njezin je opseg i sadržaj tačno opredijeljen: ona donosi kao u priručniku kršćansku etiku ili bolje moralku, ali u jednoj formi, koja je i najjednostavnijem čovjeku pristupačna. Linhardt se kod izradbe ovoga djela dao voditi od uvjerenja: kako je u našem, pa i kršćanskom svijetu, još uvijek premalo znanja i pravoga uvjerenja o kršćanskim istinama. Naročito dužnosti i postupak u individualnom životu t. j. prema samome sebi (I. dio), zatim prema bližnjemu (II. dio) i prema Bogu (III. dio) u jednoj povezanoj i zaokruženoj cjelini, malo su kome dobro poznate. Mi se svakodnevno moramo da spotičemo o pogreške i prestupke ljudi, koji misle, da su vlasni ili da su zvani, da u vjerskim pitanjima kažu nekakovu riječ. A iza svake njihove riječi viri nepoznavanje predmeta, kojega se dotiču. Toj je velikoj potrebi doskočio L. svojom knjigom i nema sumnje, da će njemačka katolička javnost honorirati njegovo nastojanje.

Stil je jednako živ i slikovit. Kao da slušate autora, gdje govori. Ne umara, nego pobuđuje zanimanje i poučava.

Ponavljam: izvodi su autorovi pruženi u jednoj zanimivoj formi uz izvrsno psihološko obrazloženje. Njegovo je stanovište strogo crkvenog duha, a njegovo mišljenje uvjerljivo. Za propovijedi i za konferencije mogu sve tri ove knjige dati pojedincu mnogo poticaja. Preporučujem ih kao izvanredno uspjela izdanja.

Dr. A. Živković.

Drouven Ernst S. I.: Kalender katholischer Jugend 1931. 12°, 416 str. Freiburg i. B. 1930. Herder. U platnu vezan M. 1.80.

Zanimivo je, da su njemački katolici tek sada došli na misao, da izdadu jedan kalendar za široke omladinske mase. («Auf katholischer Seite gibt es keinen einzigen Kalender, der sich an die breiten Massen unserer Jugend wendet», Rudolf Schütz S. I.). Protestanti su ih daleko u tomu nadmašili. A omladina, ako zavoli ovakovu jednu knjigu, koja joj je ujedno priručnik u mnogim stvarima, što nju danas zanimaju, ostat će joj vjerna; a po njoj i onim mislima, uputama i savjetima, koje joj vrstan sastavljač bude znao pružiti.

Progledao sam ovaj prvi njemački katolički kalendar za omladinu i moram priznati, da je izvanredan. Tu je kalendarski dio, ali i čitavo područje svega što zanosi i zanima mladost. Bogate su ilustracije. I naša će omladina naročito daci, koji znaju njemački, moći mnogo naučiti iz njega.

A. Ž.

Mirko Dragović: Sveti Sava nije spaljen. Istoriska rasprava. Požarevac, štamparija »Jadran« 1930., 8°, 16 str., broš. Din 5.—

Pisac, po vjeroispovijesti pravoslavac, iznio je u ovoj raspravi nekoliko važnih historijskih razloga, kojima ozbiljno pokolebljuje sigurnost